



[Tänder](#)

Den här texten handlar om vad som kan orsaka tandvärk och vilken behandling du kan få.

[Hål i tänderna](#) är en vanlig orsak till att du får tandvärk. Barn kan få tandvärk av [hål i mjölkttänderna](#).

Tandvärk kan kännas på följande sätt:

- Du får [ilningar](#), till exempel av varm och kall mat.
- Du känner en huggande smärta.
- Du har en återkommande molande värk.
- Området runt tanden svullnar.

Du kan också påverkas på andra sätt:

- Det kan vara svårt att borsta tänderna.
- Du har svårt att sova och äta.
- Du blir irriterad, orolig och trött.

Det kan vara svårt att säga exakt var det gör ont. Smärtan kan stråla ut i ett större område, till exempel motsatt käke eller örat.

Kontakta en [tandvårdsmottagning](#) om du har något av följande besvär:

- Du har tandvärk som inte går över.
- Du har [ilningar](#) som inte går över.
- Du har slagit i en tand.

Om besvären är lindriga kan du vänta med att söka tandvård tills det blir vardag.

Kontakta genast en tandvårdsmottagning eller en jourhavande tandläkare om du har ett eller flera av följande besvär:

- Området runt tänderna är svullet och du har feber.
- Du har svårt att gapa eller svälja.
- Du har slagit ut en tand, eller tanden har blivit mycket lös eller har ändrat läge.

Här kan du [hitta vård](#).

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha [sjukvårdsrådgivning](#). Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Tandläkaren undersöker det område i munnen som gör ont. Hen tar [röntgenbilder](#) för att kunna se hur det ser ut mellan tänderna och kring rötterna.

Ibland kan tanden som ger besvär behöva behandlas flera gånger för att bli bra.

En tand består av krona och rot. Kronan är den del som syns i munnen, medan roten sitter fäst i käkbenet.

En tand består av en krona och rot. Kronan är den del som syns i munnen, medan roten sitter fäst i käkbenet. Kronan har emalj på ytan. Den största delen av tanden innehåller något som liknar ben, det så kallade tandbenet.

Den innersta delen av tanden kallas pulpan eller tandnerven. Den består av bindväv, som innehåller blodkärl och nerver.

Tandvärk beror oftast på att nerven i tanden har blivit [inflammerad eller infekterad](#). Men det finns även andra orsaker till att du får tandvärk.

Om ett [hål i en tand](#) har nått in till tandnerven samlas det bakterier som gör att nerven blir inflammerad. Det kan börja att illa i tanden redan när hålet har nått in en liten bit in i tandbenet. När hålet blir större och djupare och närmar sig tandnerven blir värken intensivare.

Inflammationen kan också sprida sig utanför rotspetsen. Smärtan blir då mer molande och tanden är ofta öm. Området runt tanden kan också svullna. Det beror på att tandnerven och käkbenet har blivit infekterade. Då bildas det var i den sjuka tanden.

Ibland händer det att en [rotfyllning](#) blir otät. Då kan det komma in bakterier i den lagade tanden. Det kan också finnas kvar bakterier under rotfyllningen. Bakterierna kan spridas ut genom rotspetsen. Käkbenet utanför rotspetsen blir då inflammerat och ibland infekterat. Det svullnar och ömmar och du kan få ont.

När en ny tand växer fram kan tandköttet bli inflammerat och infekterat. Det beror på att det är svårt att hålla rent under den tid som tanden håller på att komma upp. Det är vanligt när [visdomständerna](#) kommer fram.

Tandköttet kan också bli infekterat [när barn får sina permanenta tänder](#).

Den hårda tandemaljen skyddar tandnerven, men emaljen slutar vid tandköttskanten. Tandens rotyta kan bli synlig om tandköttet drar sig tillbaka. Det kan till exempel bero på att du har borstat för hårt.

Ytan på roten är inte lika hård som tandemaljen och skyddar inte tandnerven lika bra. Då kan det [illa i tänderna](#) om du äter varm eller kall mat. Även luften som strömmar in i munnen när du andas in kan orsaka ilningar.

Du kan få träningsvärk i käken om du [gnisslar eller pressar tänder](#) för mycket. Det kan kännas som tandvärk. Du kan vakna med huvudvärk om du har gnisslat tänder en natt. Tänderna kan kännas ömma. Tandvärk kan också bero på att

du har slitit ner tänderna så mycket att tandnerven inte får tillräckligt skydd.

En [tandprotes](#) kan skava mot tandköttet. Då kan du få sår som gör ont. En tandläkare kan då behöva rätta till tandproteserna.

Du kan [skada en tand om du är med om en olycka](#) Du kan också bita sönder en tand. Ibland kan tandbenet och tandnerven bli synliga om delar av en tand går av. Tandbenet blir känsligt för varmt och kallt och du kan få ont.

Du kan också skada en tand så att det bildas små sprickor i den. Då kan det illa i tanden. Djupare sprickor kan göra ont och tanden kan kännas öm. Det beror på att tandnerven har blivit inflammerad.

[Tandlossning](#) kan ibland orsaka tandvärk. Det beror på att tandköttet och käkbenet har blivit infekterat. Tandköttet svullnar och blir rött. Det kan göra mycket ont. Tänderna kan bli ömma och gå att vicka.

Det finns sjukdomar som kan orsaka värk i ansiktet. Det kan kännas som tandvärk. Det här är exempel på sådana sjukdomar:

- [bihåleinflammation](#)
- käkledsinflammation
- nervsmärtor i ansiktet
- [kärlkramp](#).

Det bästa sättet att undvika tandvärk är att [borsta tänderna](#) med fluoridtandkräm två gånger om dagen och [äta mat som är bra för tänderna](#).

Använd medel som förebygger karies om du ofta har hål i tänderna. Be en tandläkare eller tandhygienist om råd eller fråga på ett apotek.

[Smärtstillande läkemedel](#) kan hjälpa tillfälligt om du får tandvärk.

Ibland kan det vara bra om en tandläkare eller tandhygienist får undersöka dina tänder. Då finns det möjlighet att upptäcka om det har börjat bildas hål. Du kan också få råd och tips på hur du ska sköta dina tänder.

Det finns olika sätt att behandla tandvärk. Det beror på vad som orsakar den.

Din [tand behöver lagas](#) om du har fått hål i den. Tandläkaren tar då bort den skadade delen av tanden och ersätter med ett [material som lagar tanden](#), till exempel komposit. Du kan få [bedövning eller annan smärtlindring](#) innan behandlingen startar.

Tandläkaren kan behöva dra ut tanden om tandskadan är mycket stor.

Tandläkaren gör en [rotfyllning](#) om du har en infektion i en tand. Att rotfylla en tand gör oftast inte ont och du får

bedövning om det behövs.

Tandinfektioner behöver oftast inte behandlas med [antibiotika](#). Men ibland behöver de behandlas med antibiotika snabbt, till exempel för att stoppa en infektion som kan sprida sig till ett större område. Bakterier kan spridas genom blodet till exempelvis hjärtat.

Du som har en tandinfektion bör därför vara extra försiktig om du har nedsatt immunförsvar eller problem med hjärtklaffar. Det gäller också om du har gått igenom strålterapi mot käkarna eller tar [läkemedel mot benskörhet](#).

Under tiden som du tar antibiotika får du behandling för det som är orsaken till tandinfektionen.

När visdomständer kommer fram kan tandköttet bli inflammerat. Då kan tandläkaren eller tandhygienisten göra rent under det svullna tandköttet genom att till exempel spola med klorhexidin eller koksaltlösning. Det räcker oftast för att inflammationen ska läka.

Du kan också själv behandla inflammationen genom att hålla så rent som du kan. Använd gärna med en tandborste med ett litet borsthuvud.

En tandläkare kan ta bort en visdomstand om du har återkommande inflammationer i tandköttet runt visdomstanden. Det gör oftast inte ont eftersom du får [lokalbedövning](#).

Tandköttet kan bli irriterat [när barn får sina mjölkttänder](#).

Det kan klia i barnets tandkött när mjölkttänderna kommer fram. Det kan därför kännas bra för barnet med lätt massage av tandköttet. Den kan till exempel få bita på en mjuk bitring. Du kan också försiktigt gnugga barnets tandkött med ett finger eller en mjuk tandborste.

Ibland kan barnet få lite feber i samband med att tänderna kommer fram. Prata med personalen på BVC om barnet verkar ha ont.

Det finns olika [behandlingsmetoder mot illing i tänderna](#). Du kan till exempel få [behandling med fluorid](#).

Du kan behöva en bettskena om du gnisslar eller pressar tänder mycket. Den vanligaste typen av bettskena är formad som en hästsko och sitter i överkäken. Den kan provas ut av en tandläkare eller köpas på ett apotek.

En tandläkare kan rätta till en tandprotes som skaver i munnen.

Vilken behandling som behövs om du har skadat eller slagits ut en permanent tand beror på skadan. Det finns olika sätt att [läka permanenta tänder](#).

De flesta skador på mjölkttänder läker utan problem. Men ibland skadas de permanenta tänderna som finns inne i käken under tandköttet. Det är därför viktigt att en tandläkare undersöker barnets tänder och käke om barnet har skadat eller slagit ut mjölkttänder. [Här](#) kan du läsa om behandling av skadade mjölkttänder.

Vid [behandling av tandlossning](#) tar tandläkaren eller tandhygienisten bort beläggningarna med bakterier på tänderna.

Du kan söka tandvård på vilken [tandvårdsmottagning](#) du vill i hela landet. Varje tandvårdsmottagning bestämmer själv priset för den tandvård den utför. Fråga vad en undersökning eller behandling kostar. Du har rätt att få veta det i förväg.

Läs om [dina rättigheter i tandvården här](#).

Barn och unga behöver inte betala för tandvård. Det gäller till och med den 31 december det år du fyller 23. Då ingår nästan alla undersökningar och behandlingar som tandläkaren eller tandhygienisten anser att du behöver.

Du får betala för tandvård från och med det år du fyller 24.

Du får ett bidrag för tandvård varje år. Hur mycket du får beror på hur gammal du är. Det kallas [allmänt tandvårdsbidrag](#). Säga till att du vill använda bidraget när du ska betala.

[Högekostnadsskyddet för tandvård](#) fungerar så att du under en period på tolv månader betalar hela kostnaden för tandvård upp till 3 000 kronor. Om dina tandvårdskostnader under perioden överstiger det beloppet får du tandvårdsstöd från staten.

Det finns garantier för de flesta behandlingar. Det betyder du kan få en behandling omgjord utan att du behöver betala en gång till. Läs om [garantier inom tandvård](#).

Läs om [kostnader och ersättningar inom tandvård här](#).

Du kan få hjälp av en [tolk om du inte pratar svenska](#). Tala om att du behöver språktolk när du bokar ditt besök. Ibland kan du behöva betala för språktolk.

[Folktandvården](#)

[Privattandläkarna](#)

Senast uppdaterad:

2022-03-11

Redaktör:

Katja Öster, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Annika Wessmark, tandläkare, Folktandvården Värmland, Karlstad

Illustratör:

Kari Toverud, certifierad medicinsk illustratör

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt.

1177 ger dig råd när du vill må bättre.

I

I

I

[Behandling av personuppgifter](#)

[Hantering av kakor](#)

[Inställningar för kakor](#)

1177 – en tjänst från [Inera](#).